SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI
www.smal.fi

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

29.3.2021

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta HE 39/2021 vp. Esitämme kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Suomen matkailualan liitto (SMAL) tukee hallituksen pyrkimyksiä saada koronatartuntojen määrät laskemaan. Sen lisäksi että tällä suojataan suomalaisten terveyttä ja elämää, toimien toivotaan johtavan siihen, että suomalaista yhteiskuntaa voidaan ryhtyä avaamaan asteittain niin, että viimeistään kesällä 2021 ihmisten vapaata liikkumista ei tarvitsisi enää merkittävästi rajoittaa. SMALin toiveena on se, että kotimaanmatkailun ohella matkustusta ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille olisi mahdollista avata. Vaikka tilanne kansainvälisen matkustuksen osalta ei täysin kesällä vielä vapautuisi, toivomme, että rokotusten ja testausten avulla sitä olisi mahdollista kuitenkin jo käynnistää. Toivomme myös, että Suomi sitoutuu EU-jäsenvaltioiden yhteiseen matkustuskäytäntöön ja rajojen avausaikatauluun. Se, mitä suomalainen matkailuelinkeino nyt tarvitsee, on selkeä exit-strategia sille, miten ja millä aikataululla kansainvälinen matkustus on taas mahdollista.

4.2.2. Taloudelliset arviot

Käytännössä liikkumisrajoituksia ja lähikontaktien väliaikaista rajoittamista koskevalla lailla ei olisi kansainvälisen matkustuksen parissa toimivien yritysten tilannetta heikentävää vaikutusta. Näiden yritysten tilanne on jo nykyisellään katastrofaalisen huono. SMALin matkatoimistojäseniltään keräämien tietojen mukaan, alan myynti on romahtanut ajalla 1.4.2020-28.2.2021 peräti 93 prosenttia edellisen vastaavan ajankohdan myyntiin verrattuna. Liikkumisrajoitukset vaikuttavat kuitenkin siten, että tilanne näiden yritysten osalta jatkuu vähintäänkin yhtä huonona. Taloudellisia vaikutusarvioita tehtäessä tämä tulee ottaa huomioon.

Esityksen kohdassa 4.2.2 Taloudelliset vaikutukset rajoitusten on arvioitu vaikuttavan kielteisesti etenkin vähittäiskauppaan, kuljetukseen sekä muuhun palvelutoimintaan kuin rahoitus. Majoitus- ja ravitsemistoimintaa on todettu rajoitetun jo nyt voimakkaasti, joten liikkumisrajoitusten ei ole arvioitu tuovan siihen merkittäviä lisävaikutuksia. Kuten jo aiemmin totesimme, tilanne on erityisen kriittinen Suomesta ulkomaille ja

ulkomailta Suomeen suuntautuvia matkoja tuottavien yritysten osalta. Tämä matkailutoimiala tulee mainita merkittävimpien pandemiasta kärsivien alojen listalla tässäkin esityksessä.

Kansainvälisen matkustuksen parissa toimivien yritysten tilannetta ei käytännössä helpota esityksessä todettu seikka, että Suomesta saa aina lähteä ulkomaille ja Suomessa asuvat saavat palata Suomeen. Viranomaistoimilla ja -suosituksilla on rajat ylittävä matkustus käytännössä kuitenkin pysäytetty.

Se vähäinen myynti, mitä tällä hetkellä matkatoimistoalalla on, liittyy pääsääntöisesti kotimaanmatkapakettien myyntiin.

2 § Liikkumisvapauden rajoitus

SMAL pitää ehdottoman tärkeänä sitä, että kaikessa lainsäädäntövalmistelussa ja päätöksenteon perusteissa lähtökohtana on eri toimialojen tasavertainen kohtelu. Hallituksen toimien vaikutusta arvioitaessa tulee huomioida esimerkiksi se, kuinka laaja ja moni-ilmeinen teollisuudenala matkailu on. Esimerkiksi nyt lausunnolla olevilla rajoituksilla, jotka on kohdistettu suoraan tiettyihin Etelä-Suomen kaupunkeihin, on laajat vaikutukset matkailu- ja muihin yrityksiin kaikkialla Suomessa. Yksittäisiä matkapalveluita tuottavien yritysten ohella seuraukset kohdistuvat myös matkatoimistoihin, jotka koostavat erillisistä palveluista matkapaketteja.

3 § Poikkeukset liikkumisrajoitukseen; 2 mom. 12-kohta (oikeus matkustaa omalle vapaa-ajan asunnolle)

SMALin mielestä useat lakiesityksen kohdat ovat epäjohdonmukaisia. Yhtenä esimerkkinä on se, että omalle mökille voi matkustaa, mutta vuokramökille ei. Tarve kummankin tyyppiseen liikkumiseen on täysin yhteneväinen, samoin kuin olosuhteet oleskelulle omalla tai vuokramökillä. Lisäksi on hyvä huomioida, että lyhyellä varoajalla voimaantulevat rajoitukset vaikuttaisivat vuokramökkien asiakkaiden kuluttajansuojaa heikentävästi. Liikkumisrajoitukset kun eivät mahdollistaisi varauksen kulutonta peruutusta. Oman mökin käytöllä tai käyttämättä jättämisellä puolestaan ei olisi omistajalle oleellista taloudellista merkitystä.

SMAL katsoo, että liikkumisvapauden rajoitusta koskevassa esityksessä ei ole millään tavoin huomioitu sitä, miten se vaikuttaa kuluttajan oikeuksiin. Silloin kun palvelu on saatavilla, vaikka asiakas ei paikalle pääse, asiakkaalle ei synny oikeutta peruuttaa varausta ilman kuluja. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että kaikkien eri palveluiden osalta on olemassa erityislainsäädäntöä ja kuluttajansuoja niiden osalta voi olla toisistaan poikkeava.

5 § Valvonta

SMAL pitää lakiesityksessä esiin tuotuja rajoituksia käytännössä lähes mahdottomina valvoa. Näin laajojen liikkumisrajoitusten valvonta vaatisi mittavia viranomaisten resursseja, joita maastamme ei todennäköisesti löydy.

Lopuksi

SMAL katsoo, että koronapandemian hillitseminen edellyttää toimenpiteitä, mutta kiinnittää huomiota siihen, että niiden on oltava oikeasuhtaisia. On täysin selvää, että liikkumisrajoituksista syntyy yrityksille taloudellisia kuluja ja menetyksiä. SMAL pitää välttämättömänä, että nämä kulut ja menetykset korvataan esimerkiksi kustannustuesta.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
toimitusjohtaja

Päivi Laatikainen-Mattsson
apulaisjohtaja, lakimies